

Dernek tarafından ayni olarak alınan bağışın, başka bir firmadan alınan hizmet bedelinin ödenmesinde ayni olarak kullanılmasında belge düzeni

Belge türü	Özelge
Kanun	VERGİ USUL KANUNU
Özelge no	B.07.1.GİB.4.21.15.01-105[234-2017/73]-28
Tarih	24.07.2017

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

DİYARBAKIR VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

Mükellef Hizmetleri Grup Müdürlüğü

Sayı : 71387770-105[234-2017/73]-28

24.07.2017

Konu : Dernek Tarafından Ayni Olarak Alınan Bağışın, Başka Bir Firmadan Alınan Hizmet Bedelinin Ödenmesinde Ayni Olarak Kullanılması

İlgide kayıtlı özelge talep formunun incelenmesinden, ayni olarak derneğimize bağışı yapılan çimentonun, derneğiniz tarafından yaptırılan caminin yapımında kullanılmak üzere alınan beton bedelinin ödenmesinde kullanılacağından bahisle, bu durumda söz konusu çimentonun, beton tedarik edilen

firmaya tesliminde belgelendirmenin nasıl yapılacağı hususunda Başkanlığımız görüşünün talep edildiği anlaşılmaktadır.

5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 2 nci maddesinde dernekler kurumlar vergisi mükellefleri arasında sayılmazken, derneklere ait iktisadi işletmeler kurumlar vergisi mükellefleri arasında sayılmıştır. Aynı maddenin beşinci fıkrasında, derneklere ait veya bağlı olup faaliyetleri devamlı bulunan ve sermaye şirketleri ile kooperatifler dışında kalan ticari, sınai ve zirai işletmelerin derneklerin iktisadi işletmeleri olduğu; altıncı fıkrasında da derneklere ait iktisadi işletmelerin kazanç amacı gütmemelerinin, faaliyetlerinin kanunla verilmiş görevler arasında bulunmasının, tüzel kişiliklerinin olmamasının, bağımsız muhasebelerinin ve kendilerine ayrılmış sermayelerinin veya iş yerlerinin bulunmamasının mükellefiyetlerini etkilemeyeceği, mal ve hizmet bedelinin sadece maliyeti karşılayacak kadar olmasının, kâr edilmemesi veya kârın kuruluş amaçlarına tahsis edilmesinin bunların iktisadi işletme niteliğini değiştirmeyeceği hükme bağlanmıştır.

Dernekler tüzel kişilikleri itibarıyla kurumlar vergisi mükellefi olmamakla birlikte, dernek tüzel kişiliğine bağlı iktisadi işletme oluşturacak ticari, sınai ve zirai faaliyetlerin kurumlar vergisine tabi tutulması gerekmektedir.

Anılan Kanunun uygulanmasına ilişkin açıklamaları içeren 1 seri no.lu Kurumlar Vergisi Genel Tebliğinin (2.4) bölümünde konu ile ilgili ayrıntılı açıklamalara yer verilmiştir.

Buna göre, derneğiniz tarafından bağış yoluyla edinilen çimentonun, yapılmakta olan cami inşaatında kullanılmak üzere alınacak hazır beton dolayısıyla borçlandığınız tutarın ödemesinde bir ödeme aracı olarak kullanılması halinde, herhangi bir ticari faaliyetin varlığından söz edilemeyeceğinden; aynı olarak yapılan ödemeler nedeniyle derneğe bağlı bir iktisadi işletme oluşması da söz konusu olmayacaktır.

Öte yandan 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 227 nci maddesinde, "*Bu kanunda aksine hüküm bulunmadıkça, bu kanuna göre tutulan ve üçüncü şahıslarla olan münasebet ve muamelelere ait olan kayıtların tevsiki mecburidir.*" hükmüne yer verilmiş olup, müteakip maddelerde, vergi mükelleflerinin faaliyetleri ile ilgili kayıtlarının tevsikinde kullanılacak belgeler sayılmıştır.

Bu kapsamda, mezkûr Kanunun 229 uncu maddesinde "*Fatura, satılan emtia veya yapılan iş karşılığında müşterinin borçlandığı meblağı göstermek üzere emtiayı satan veya işi yapan tüccar tarafından müşteriye verilen ticari vesikadır.*"

232 nci maddesinde "*Birinci ve ikinci sınıf tüccarlar kazancı basit usulde tespit edilenlerle defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçiler:*

1. Birinci ve ikinci sınıf tüccarlara;

2. Serbest meslek erbabına;

3. Kazançları basit usulde tesbit olunan tüccarlara;

4. Defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçilere;

5. Vergiden muaf esnafa.

sattıkları emtia veya yaptıkları işler için fatura vermek ve bunlara da fatura istemek ve almak mecburiyetindedirler.

..."

234 üncü maddesinde, "Birinci ve ikinci sınıf tüccarlar, kazancı basit usulde tespit edilenlerle defter tutmak mecburiyetinde olan serbest meslek erbabının ve çiftçilerin: vergiden muaf esnafa yaptırdıkları işler veya onlardan satın aldıkları emtia için tanzim edip işi yapana veya emtiayı satana imza ettirecekleri gider pusulası vergiden muaf esnaf tarafından verilmiş fatura hükmündedir. Bu belge, birinci ve ikinci sınıf tüccarların, zâti eşyalarını satan kimselerden satın aldıkları altın, mücevher gibi kıymetli eşya için de tanzim edilir.

Gider pusulası, işin mahiyeti, emtianın cins ve nev'i ile miktar ve bedelini ve iş ücretini ve işi yaptıran ile yapanın veya emtiayı satın alan ile satanın adlarıyla soyadlarını (Tüzel kişilerde unvanlarını) ve adreslerini ve tarihi ihtiva eder ve iki nüsha olarak tanzim ve bir nüshası işi yapana veya malı satana tevdi olunur. Gider pusulaları, seri ve sıra numarası dahilinde teselsül ettirilir." hükümleri yer almaktadır.

Buna göre, aynı olarak Derneğimize bağışı yapılan çimentonun, cami yapımına ilişkin olarak Derneğiniz tarafından iktisap edilen betonun bedelinin ödenmesinde aynı olarak kullanılması iki ayrı satışı (derneğinizin çimento teslimi ve karşı firmanın beton teslimi) içeren bir trampa sözleşmesi niteliğinde bulunduğundan;

- Derneğiniz tarafından yapılan çimento satışı karşılığında, çimentoyu alan firma tarafından derneğiniz adına gider pusulası düzenlenmesi,

- Çimento karşılığında beton satışı gerçekleştiren firmanın bu satışı için fatura düzenlemesi

icap etmektedir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 12.09.2026